

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

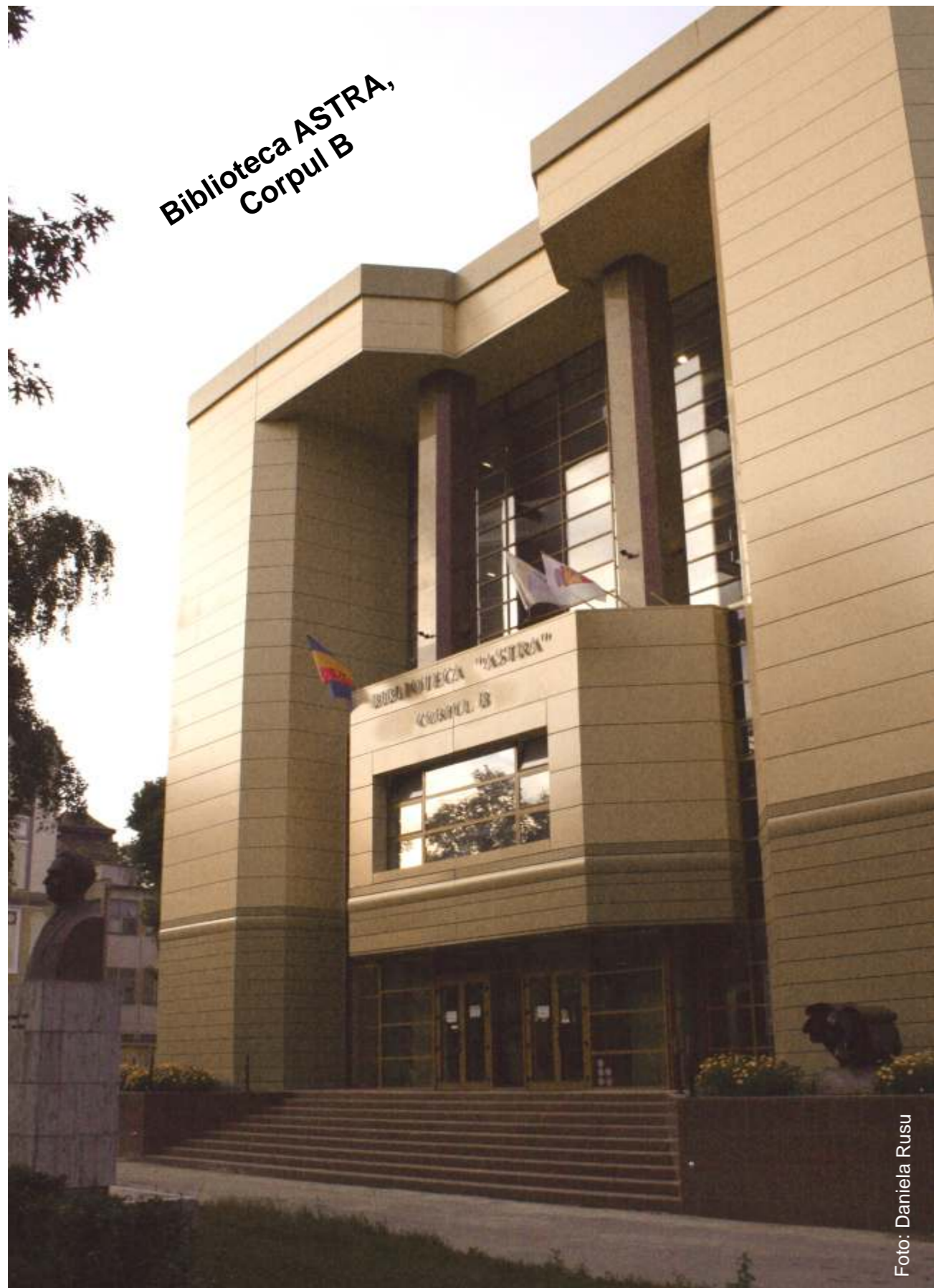
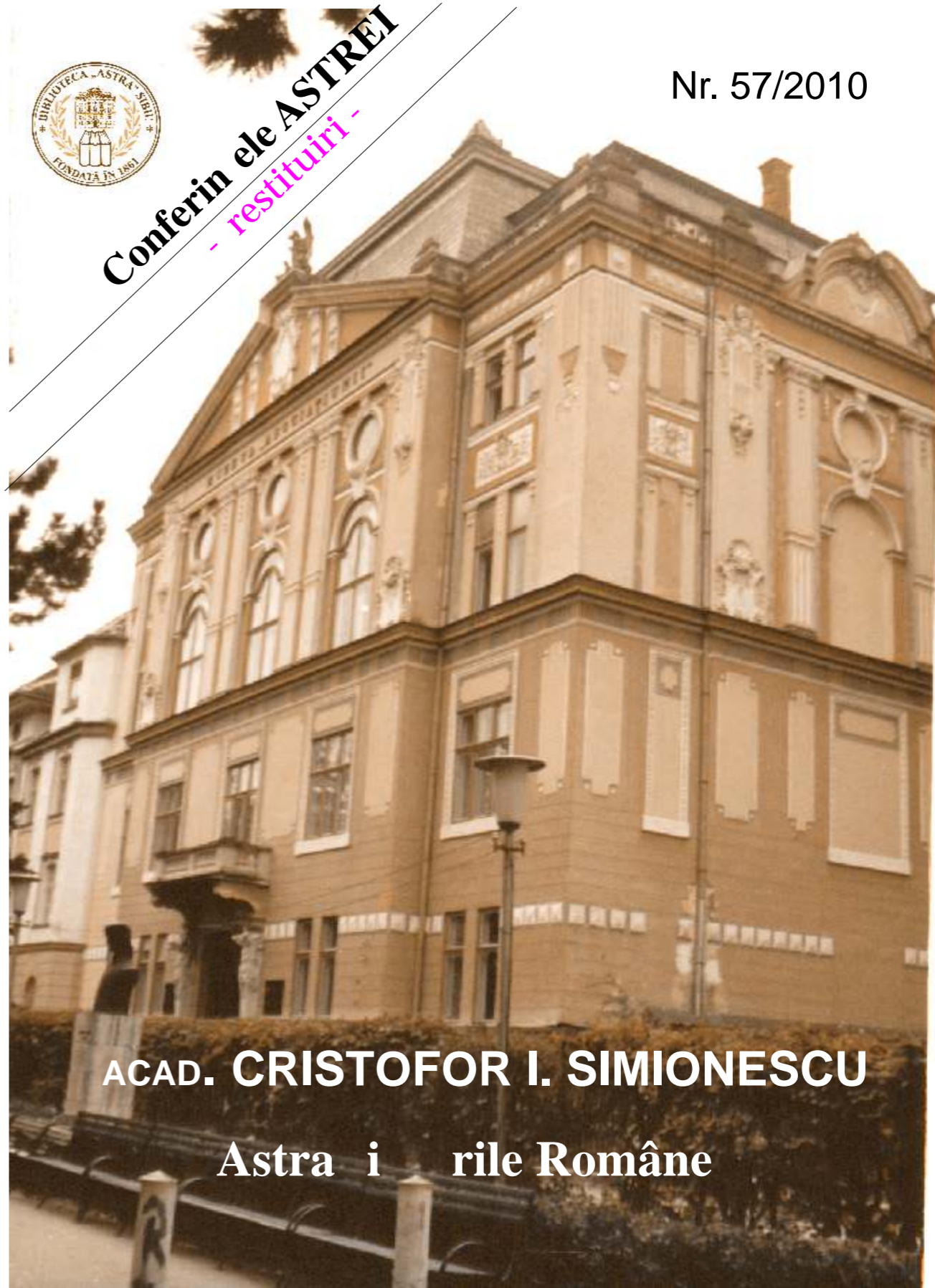


Foto: Daniela Rusu



**Conferințele ASTREI
- restituiri -**

Nr. 57/2010



ACAD. CRISTOFOR I. SIMIONESCU

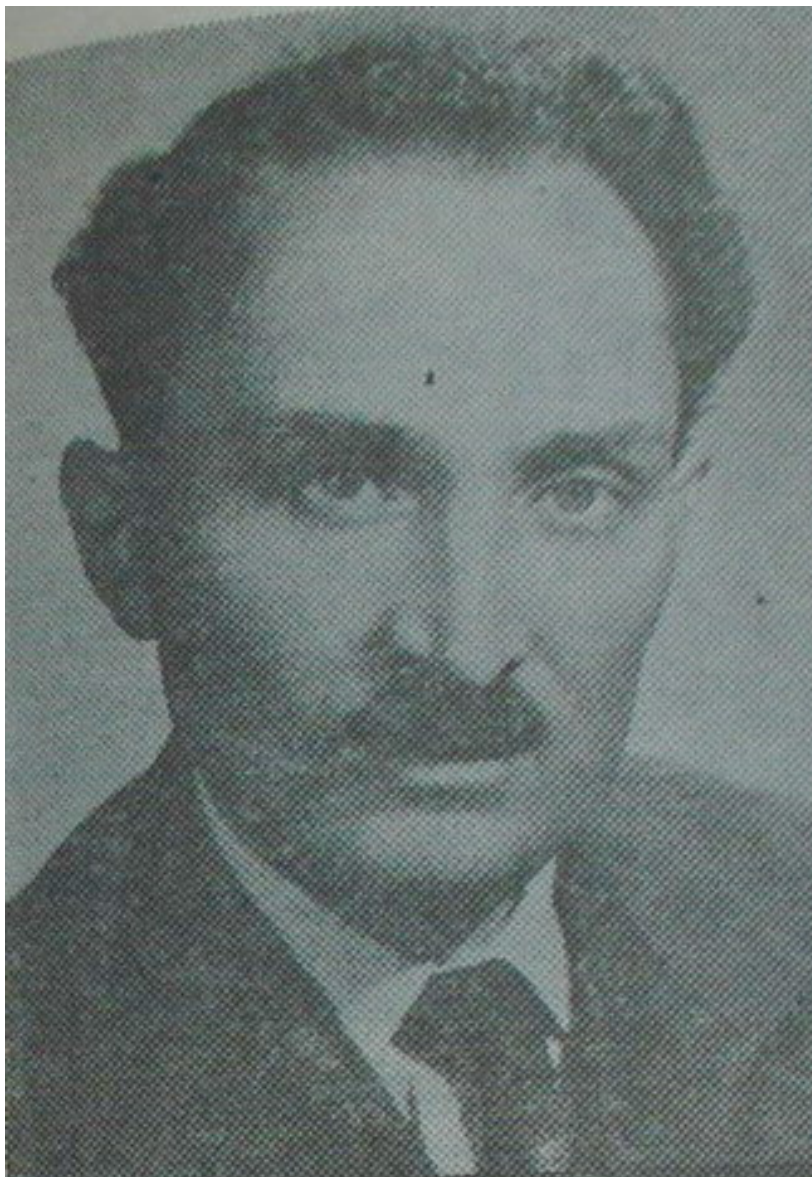
Astra și rile Române

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințe restituite:

Acad. CRISTOFOR I. SIMIONESCU:

Astra și Țările Române



Cristofor I. Simionescu
1920-2007

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**
Tehnoredactare: Delia **Brătuianu**
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjstrasibiu.ro>, e-mail: bjstrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i> (nr. 1)
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i> (nr. 2)
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i> (nr. 3)
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i> (nr. 4)
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i> (nr. 5)
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931-</i> (nr. 6)
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i> (nr. 7)
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007	(nr. 8)
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i> (nr. 9)
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i> (nr. 10)
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i> (nr. 11)
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i> (nr. 12)
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i> (nr. 13)
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i> (nr. 14)
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i> (nr. 15)
George Banu	<i>Actorul european</i> (nr. 16)
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i> (nr. 17)
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i> (nr. 18)
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i> (nr. 19)
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i> (nr. 20)
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i> (nr. 21)
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i> (nr. 22)
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i> (nr. 23)

Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i> (nr. 24)
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i> (nr. 25)
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i> (nr. 26)
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i> (nr. 27)
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i> (nr. 28)
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i> (nr. 29)
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i> (nr. 30)
Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i> (nr. 31)
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i> (nr. 32)
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i> (nr. 33)
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...))»</i> (nr. 34)
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i> (nr. 35)
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i> (nr. 36)
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i> (nr. 37)
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri’ a, nu are dreptu a se numerá intre poporale civilisate”</i> (nr. 38)
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i> (nr. 39)

Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i> (nr. 40)
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu Iacob Bologa	<i>Înființarea unei școli române de fete în Sibiu</i> (nr. 41)
	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va fericii pe poporul român</i> (nr. 42)
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu Iacob Bologa	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române</i> (nr. 43)
	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă</i> (nr. 44)
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare</i> (nr. 45)
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889</i> (nr. 46)
Antonie Plămădeală Iacob Bologa	<i>Darul Asociațiunii către poporul român</i> (nr. 47)
	<i>Acum toate școlile de toate categoriile, mici și mari, ne stau deschise și nouă, românilor</i> (nr. 48)
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i> (nr. 49)
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în rolul emancipării femeii și educația copiilor</i> (nr. 50)
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective)</i> (nr. 51)
Ștefan Pascu Andrei Șaguna	<i>Rolul național-cultural al ASTREI</i> (nr. 52)
	<i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului</i> (nr. 53)
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale</i> (nr. 54)
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj</i> (nr. 55)
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu</i> (nr. 56)
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române</i> (nr. 57)

Acad. CRISTOFOR I. SIMIONESCU

ASTRA ȘI ȚĂRILE ROMÂNE*

Sărbătoarea împlinirii celor 125 ani de la înființarea ASTREI (Asociațiunea Transilvană pentru literatura română și cultura poporului român) nu constituie un eveniment cu caracter local și nici măcar cu rezonanțe până la lanțul Carpaților, pentru că niciodată în decursul milenarei noastre istorii acesta nu a despărțit sufletește frații, nu a frânat fluxul reciproc de idei și vibrații spirituale, închinată acelorași idealuri și izvorâte din aceleași simțăminte și frământări cerebrale.

Aș putea să afirm că ASTRA aparține deopotrivă transilvănenilor, moldovenilor, muntenilor – tuturor celor de aceeași origine, așa precum Societatea literară română, devenită apoi Academia țării, a adunat sub aceeași cupolă, încă de la începutul său, cele mai luminate minți, personalități de excepție de pe întreg teritoriul locuit de români.

Drept urmare, atunci când omagiem ASTRA, ca centru al vieții culturale românești din monarhia austro-ungară, reflectăm cu recunoștință și la aportul său în edificarea altor instituții, cu funcțiuni profunde în promovarea

* Academia Republicii Socialiste România, Secția de Științe Istorice, Societatea de Științe Filologice din R.S. România, Filiala Sibiu – ASTRA 1861 – 1950 Asociațiunea Transilvană pentru literatura română și cultura poporului român: 125 ani de la înființare, Sub redacția Dr. Victor V. Grecu, Sibiu, 1987

vieții spirituale, patriotismului ardent din celelalte provincii românești, în lupta pentru unitate națională și emancipare a întregii națiuni.

Este, spre pildă, bine știut că întreaga experiență acumulată în perioada premergătoare înființării ASTREI, tezele care au călăuzit-o, munca organizatorică, obiectivele ce și le-a propus, au constituit surse de inspirație și imbold pentru procesul de fondare și consolidare a Academiei, după cum nu se poate da uitării faptul că învățații ardeleni și-au adus o contribuție de neprețuit în perioada grea, de început, cu care s-au confruntat, mai întâi, Academia Mihăileană și apoi ctitoriile lui Al. I. Cuza și M. Kogălniceanu, universitățile din Iași și București.

Nu mă consider competent, dat fiind acest prilej festiv, să abordez, nici măcar sintetic, problematica (căutări și inițiative, programul cultural și științific, publicațiile, relațiile cu școala, etc.), totalitatea pârghiilor care au ridicat acest așezământ la înălțimea instituțiilor savante ale vremii, din țările europene de veche cultură.

Istoria ASTREI este străbătută, ca de un fir roșu, de ideea afirmării naționale, cultivării limbii și trecutului de luptă a poporului, de relația semnalată de Simion Bărnuțiu la Blaj, în 1848, dintre libertatea națională și cultura națională: « Dacă-și vrea cultura orice națiune – sublinia Bărnuțiu – să se unească... mai întâi cu sine însăși, ca să se apuce de cultura națională cu puteri unite, căci cultura fiecărui popor astăzi este măsura fericirii și a siguranței lui ».

Îngăduiți-mi să vă rețin atenția foarte pe scurt asupra unor elemente care argumentează ideea că, în întreaga sa activitate, ASTRA a urmărit neabătut țelurile menționate mai sus și a promovat cu dârzenie, depășind piedicile timpului, legături trainice cu frații de peste munți.

CRISTOFOR I. SIMIONESCU7

Este semnificativ faptul că, încă de la înființare, printre cei 24 membri onorari, aleși pe baza « meritelor literare », se numărau următorii ardeleni ce-și desfășurau activitatea în celelalte provincii istorice:

- Aron Florian – profesor la Universitatea din București – autorul primei monografii cu privire la Mihai Viteazul;
- Simion Bărnuțiu – profesor la Universitatea din Iași, teoreticianul revoluției din 1848; ales rector la înființarea Universității din București și refuzat fiind cetățean « austro-ungar »;
- Damaschin Bojinca, bănățean, profesor la Universitatea din Iași, jurisconsult al Moldovei;
- Ion Maiorescu, profesor la București, autorul mai multor lucrări de istoria românilor;
- Alex. Papiu Ilarian, tribun al revoluției de la 1848, autorul celor trei volume de Istoria românilor din Dacia superioară, ministru al justiției sub Al. I. Cuza;
- Aron Pumnul, profesor universitar, printre ai cărui elevi s-a numărat și Mihai Eminescu;
- Costache Hurmuzaki – profesor la Universitatea din Iași;
- Petrache Poenaru.

La cea de-a doua adunare generală a ASTREI de la Brașov (1862), participă cărturari din România, iar numărul membrilor onorari sporește cu Alex. Odobescu, C. A. Rosetti, George Sion, M. Kogălniceanu, N. Ionescu și Grigore Naum.

În organul de presă al ASTREI – Transilvania. Foaia Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român – și-au adus contribuții, prin studii și poezii, V. Alecsandri, D. Bolintineanu, B. P. Hașdeu, I. E. Rădulescu, I. Ghica, Gr. Tocilescu, Const. Aricescu, etc.

Participarea la numeroase adunări generale ale ASTREI, a savanților de peste munți a constituit temeiul pentru consolidarea legăturilor cultural-științifice și pregătirea marelui act istoric din 1918.

Un singur exemplu cred că este edificator: la adunarea generală a ASTREI, care sărbătorea cinci decenii de existență (Blaj, 1911), solemnitate cu profunde semnificații în procesul luptei de emancipare a românilor transilvăneni și unitate națională, a participat un însemnat număr de intelectuali erudiți din România; dintre aceștia menționez pe Șt. O. Iosif, Victor Eftimiu, I.L.Caragiale, G. Coșbuc – scriitori; N. Iorga, Alex. Lapedatu – istorici; Gh. Murgoci – geolog; Simion Mehedinți, Ion T. Ghica – geografi; Ion Bianu, Sextil Pușcariu – filologi; Ion Paul – sociolog; Ion Răducanu – economist; general Ion Pilat, și mulți alții.

Rezultă, așadar, că numai în jumătate de veac ASTRA devenise un stindard al spiritualității noastre, că magnetismul său cuprindea, în liniile de forță, întinse teritorii românești, că reușise să se impună prin originalitate, să deschidă orizonturi largi fenomenului cultural autohton, să absoarbă și să imprime vitalitate valorilor naționale.

La Enciclopedia română, publicată din însărcinarea și sub auspiciile sale, de dr. Cornel Diaconovici (vol. I – III, Sibiu, 1898 – 1904) colaborează cei mai de seamă învățați români ai timpului. Între aceștia, mai mult de o treime, peste două sute, reprezentând toate domeniile științifice, își desfășurau activitatea în universitățile de peste munți, iar câțiva erau străini.

Spre a oferi o imagine mai elocventă asupra substanței acestei lucrări și a efortului de angajare a forțelor științifice, voi cita doar câteva nume de autori: Gr. Antipa, dr. Nicolae Leon, V. Buțureanu, Nicolae Teclu, Titu Maiorescu, Dimitrie Onciul, A. D. Xenopol, Alex. Lapedatu, Gh. Lahovary, I.

G. Sbiera, Ovid Densușianu, Anghel Saligny, Teodor Speranția, Teodor Burada, și mulți, mulți alții.

Am evitat cu grijă să pătrund pe teritoriul specialiștilor, care, răscolind arhivele ASTREI și simțind nemijlocit vibrațiile spirituale ale înaintașilor lor, trăiesc emoția puternică de continuatori ai unei opere pe care istoria a plasat-o definitiv în patrimoniul tezaurului național. Cer îngăduința de a aprecia că această asociație a românilor transilvăneni a dispus de toate atributele unei academii care nu a trăit din împrumuturi și reproduceri și nu a copiat obiceiuri străine, ci a cultivat cu ardoare tot ce aparține poporului nostru, a operat cu gândire colectivă, vizionară, a deslușit, cu puterea minții și mare trudă, trecutul, a pătruns în tainele naturii și a căutat să intuiască fenomenele sociale, să adere la acte de progres.

Mai mult chiar, cărturarii ASTREI au înțeles că obligația lor fundamentală este luminarea poporului, că numai pe această cale se poate ajunge « la portul, la limanul dorit ». Cursuri de alfabetizare, conferințe și prelegeri populare, biblioteca populară, înființată în 1891, muzeul, lupta pentru crearea Universității românești din Transilvania, și altele, sunt probe ale nealteratei credințe în forța și virtuțile nu o dată dovedite în decursul istoriei de țăranul transilvan.

În sfârșit, aș sublinia că tot ce cuprindem astăzi printr-o simplă abreviațiune – ASTRA – reprezintă o pleiadă de înaintași, a căror formațiune intelectuală și morală a înfrânt cu eroism și demnitate numeroase și grele piedici, privațiuni de tot felul, ivite în calea luptei pentru unitatea națională a poporului român.

Referindu-se la această generație, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, spunea, cu prilejul adunării

festive consacrate sărbătoririi a 65 de ani de la făurirea statului național unitar român:

« ...ne îndreptăm gândurile cu profundă recunoștință spre marii noștri înaintași, spre toți acei care, cu nestinsă dragoste de țară și popor, au luptat și s-au jertfit pentru mărețele idealuri ale Unirii, pentru unitatea, libertatea și demnitatea patriei noastre scumpe. În aceste clipe solemne, aducem un vibrant omagiu patrioților, revoluționarilor, tuturor forțelor progresiste care au luptat cu înflăcărare pentru idealurile unității naționale, întregului popor român, din voința și prin acțiunea căruia s-a realizat năzuința dintotdeauna a românilor ».

Fericit că pot participa la sărbătorirea celor 125 de ani de la înființarea ASTREI, deși chimist, dar cu aplicații pentru istorie, doresc să omagiez, și cu acest prilej, marea contribuție pe care savanții transilvăneni și-au adus-o la edificarea școlii superioare din vechea capitală a Moldovei, atât în Academia Mihăileană, cât și în prima Universitate a țării.

Curențe științifice care s-au răsfrânt mult peste fruntarii, gândire originală, cutezanță și rigoare, un anumit stil de muncă și sete de cunoaștere, le datorăm lui Simion Bărnuțiu, Ștefan Micle, Al. Papiu-Ilarian, Ion Popp, St. Emilian, Ion Minea, Petre Suciu și altora.

Nu voi omite să remarc aportul acestora la viața științifică a Iașului, prin frățeasca solidaritate a ASTREI cu Societatea medico-naturalistă care, precum se știe, a jucat un rol decisiv pentru începuturile cercetării și progresului științei în această parte a Europei. Mulți dintre cei de care ne amintim cu acest prilej festiv au cultivat legături trainice cu învățați ieșeni, împărtășind credința în viitorul luminos al poporului nostru, ideal pe care îl realizăm astăzi, în epoca socialistă, sub conducerea Partidului Comunist Român.

CRISTOFOR I. SIMIONESCU11

Știința și cultura, devenite bunuri ale întregului popor, au încorporat cu grijă toate creațiile și faptele de progres ale trecutului, punându-le la temelie întregului proces de dezvoltare a societății, de ctitorire a României moderne.